

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1858

XLI. Capitel und Rath zu Stendal bekunden die Stiftung und Dotation des Altares Simonis und Judä in der dortigen Jacobi-Kirche, am 25. Januar 1285.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54890](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54890)

XLI. Capitel und Rath zu Stendal befunden die Stiftung und Dotation des Altars Simonis und Juda in der dortigen Jacobi-Kirche, am 25. Januar 1285.

In nomine sancte et Individue Trinitatis Amen. A. dei gratia prepositus Ecclesie Stendaliensis, Jo. Decanus eadem gratia Totumque Capitulum loci eiusdem, Consules vniuersi Ciuitatis eiusdem, Omnibus presentem paginam inspecturis seu etiam auditoris Salutem in eo, qui est omnium vera salus. Cum plerumque gesta hominum per successus temporum soleant obscurari, Expediens esse dinoscitur et a femita etiam non deuiat rationis, vt ea, que pietatis intuitu conferuntur, per scripturarum memoriam et testium annotationem robur obtineant perpetue firmitatis. Nos itaque presentium tenore Recognoscimus protestando, quod honorabiles viri infra scripti, accedente nostro consilio voluntateque nostra liberali, ob remedium salutare animarum suarum suorumque progenitorum, Necnon etiam et ut diuinum officium eo gloriosius peragatur, dotauerunt Altare Beatorum apostolorum Symonis et Jude in ecclesia Beati Jacobi . . . talentis proprietatis tytulo annis singulis a sacerdote, cui predictum altare collatum fuerit acceptandis, eo tamen modo, quod idem sacerdos obediens decani, qui pro tempore fuerit, astringatur. Idem quoque sacerdos ad nulla iura parrochialia obligatus erit, nisi propria voluerit voluntate, nec ad baptismum nec ad confessiones nec visitaciones infirmorum, sed solum horas suas seruabit cum plebano in ecclesia et singulis diebus infra missam plebani dicet tantummodo vnam missam, ecclesie parrochie et parrochialibus congruentem, hoc excepto, quod illam missam dicet in vigiliis sanctorum, Quatuor temporibus sextis feriis et in quadragesimali tempore hora none, nisi pariam poterit impedire, omnemque fructum, quem in ecclesia pro diuino officio perceperit, plebano sine diminutione qualibet presentabit. Memoratus etiam sacerdos non habebit ecclesiam ita vicinam ciuitati, quod possit officiare altare intus et etiam extra, nec per vicarium deseruiet, sed in Ciuitate faciet residentiam personalem. Decanus vero ecclesie Stendaliensis de Consilio canonicorum et de consensu duorum Consulium, qui a consulibus dicte Ciuitatis ad hoc fuerint deputati, altare conferet supradictum. Quod si predictos decanum et canonicos necnon etiam et consules in vna persona contigeret minime concordare, Extunc idem decanus assumpto vno canonico et duobus consulibus sepedictum altare conferre debet cum concordia infra mensem. Dotatores quoque dicti altaris sunt Walterus sacerdos, qui addidit partem agri apud sanctum Petrum siti et duos solidos in censum ob memoriam sui nec non patris Johannis et matris sue Jutte et omnium amicorum suorum et benefactorum suorum. Item Petrus primus plebanus eiusdem altaris; Jordanus flasmenger et Gherardus frater suus; Conradus hyddo et vxor ipsius heylewigis; filii Herbordi de Bismarke videlicet Heyno et Franko et Willeko, et Margareta de Offemor comparauerunt Ortum super hanepstad in dotationem altaris iam predicti; Item Johannes filius heysonis domum cum Curia sitam in obstabulo pro sui et patris heysonis et matris Ermegardis et ipsius vxoris memoria assignauit; Item Johannes de Thuriz contulit ad idem altare V solidos annuatim in ortis ante portam arneburgensem ob memoriam sui et patris Johannis et matris Aleydis et suarum vxorum Beatrixis atque Beste; Item Cono flasmenger pro se et sue vxoris Margarete et patris sui Arnoldi et matris sue Aleydis memoria IXI solidos in Hafele et in ciuitate Stendale VI denarios assignauit; Item plebanus Ecclesie sancti Jacobi de Consensu Canonicorum ecclesie sancti Nicolai dabit scolari ad prenotatum altare ministranti annis singulis de oblationibus quatuor solidos quaternarium numerum non excedens, Et sacerdos ipsius altaris dabit dicto scolari V solidos an-

nuatim de sua propria pensione. Horum quoque omnium dotatorum memoria et aliorum plurimorum, qui dederunt elemosinam et adhuc dabunt, In vigilia Symonis et Jude a primo dotationis tempore et deinceps a sacerdote, qui predictum altare officiauerit, assumpto vno sacerdote vigiliis et duarum missarum sollempniis et duabus candelis duas libras cere continentibus honorifice peragentur. Dotatorum etiam parentum memorie suis certis temporibus, prout sequitur, peragentur. In crastino Martini erit memoria Johannis et Jutte vxoris eius patris et matris Walteri sacerdotis. Item vigilia ascensionis domini erit memoria wilhelmi patris Petri primi plebani huius altaris. Item in die Cosme et Damiani heyso pater Johannis emigrauit, Ermegardis vero vxor heysonis obiit in crastino sancte Lucie. Item in die vrbani Arnoldi senioris flasmengeri et Bertradis vxoris sue anniuersarium peragetur. Item in vigilia Johannis et Pauli obiit Conegundis prima vxor Gerhardi flasmengeri, Elifabeth vero vxor sua secunda obiit in vigilia sancte Elifabeth. Item in die sancti Ignatii obiit Margareta, vxor Cononis flasmengeri. Item Arnoldus flasmenger, pater dicti Cononis, obiit in die Pantaleonis matris, Mater vero eius aleydis obiit in vigilia Symonis et Jude. Item herbordus de bifmarke obiit in die Primi et feliciani, vxor vero sua heylwigis in vigilia epiphanye ab hoc seculo emigrauit. Item Beatrix, vxor Thuricii, obiit in crastino Annuntiationis domini, Pater vero eius Johannes Thuricius obiit in vigilia omnium sanctorum. Margareta de Offemore obiit in die Conuersionis sancti Pauli. Qui nullius obliuiscitur, Jhesu criste, graciose memoriam habeat omnium predictorum. Huius ordinacionis testes sunt: Adam prepositus, Johannes decanus, Godefridus flasmengerus, Luderus scolasticus, Bertoldus Stolpenis prepositus, Philippus custos, Conradus parrochianus, Reynerus prepositus, Johannes Gardelege, Th. de osteren, Arnoldus, Albertus, Martinus, Canonici, Godescalcus de Jerchow, Bodo de Sluden, Ghiso de Scadewachten, henneko de Soltwedele, Conradus hidde, Baldwinus de zerwift, Gherardus flasmenger, Th. de wegeleue, Johannes Storm, Arnoldus de Borch, henneko wezzellinus, Jacobus Slaus, Consules, et alii fide digni. Ne autem super ista ordinacione laudabili et deuota alicui dubietatis scrupulus oriatur, presentem paginam sigillorum nostrorum munimine fecimus communiri. Actum et datum Stendale, anno domini M^o. CC^o. LXXXV, In die Conuersionis beati Pauli apostoli.

Hinzugefügt ist noch folgende Notiz:

In vigilia vigilie beatorum apostolorum Symonis et Jude Ad vespas Custos ecclesie sollempniter altare dictorum apostolorum summis ornamentis preparabit, duabus etiam candelis positus super dictum altare. Vesperis autem dictis in choro plebanus eiusdem cum sociis superpliciatu ante idem altare incipient sollempniter Circumdederunt me cum magnis vigiliis et compulsi abuntur vigilie cum magnis campanis. Sequenti vero proxima die, que est vigilia dictorum apostolorum ante inceptionem missarum animarum, sacerdos recitabit nomina dotatorum et benefactorum, vt in sequenti per ordinem continetur. Et de elemosinis recitandis, si placet sacerdoti, obmittere potest et solummodo memorias faciet nominatim, Ita videlicet incipiens: Ad altare Symonis et Jude in ecclesia Santi Jacobi in Stendale Domini Canonici ecclesie sancti Nicolai dederunt annua in pensione III^{or}. solidos. Item Walterus sacerdos dedit partem agri apud sanctum petri siti et II^{or}. solidos in censu pro se et patre suo Johanne et matre Jutte. Item Johannes, filius heysonis dedit domum cum orto supra Obstabulum soluentem XXXX solidos pro se et patre heyfone et matre Ermegarde et pro sua vxore. Item Cono flasmenger IXI solidos in hafele et VI de-

narios in ciuitate Stendal annis singulis assignauit pro se et vxore Margareta et patre Arnolde et matre Alheyde. Item Johannes Thuricius dedit V solidos recipiendos annuatim ex orto ante valuam arneburgensem pro se et patre Johanne et matre Aleide et suis vxoribus beatrice atque Bette. Item Jordanus flammenger vendidit ad predictum altare agrum, qui vocatur hanepstat posterior pro XXX marcis, ad quem agrum emendum magister Petrus, primus plebanus dicti altaris, dedit XX marcas pro se et patre suo wilhelmo et matre Oden. Item heyno et franko et willeko filii herbordi de Bismarke et Conradus hyddo et heylewigis, vxor sua, dederunt duas domos venditas pro VII marcis ad agrum iam dictum perfoluendum pro se ipsis et pro herbordo de bismarke et vxore sua heylewige. Item Gherardus flammengerus dedit III marcas ad eundem agrum perfoluendum pro se et patre suo arnolde et vxoribus Conegunda et Elyfabeth. Item Margareta de Offemore dedit II marcas ad emendum quinque solidos singulis annis ad prefatum altare. Eadem dedit Casulam et tria candelabra et VI solidos ad librum missale pro se et viro suo Theoderico. Item Aleydis vxor thuricii senioris dedit VII denarios in censum singulis annis et dedit V solidos paratos pro se. Item Aleydis vxor Conradi berengeri dedit II denarios annis singulis in censum pro se et viro suo Conrado. Item hermannus longus et vxor eius Aleydis et cristianus ortulanus et bethekin longi et vxoris sue elyzabeth. Item Gherardus de Clodene dedit V denarios in censum annuatim et denarios in parato pro se et vxore sua Mechtilde. Item Wilhelmus de Osteren dedit vnam marcem paratam pro se. Item heylewigis dedit V solidos paratorum denariorum pro se. Item Lambertus friso dedit anulum aureum ad calicem eiusdem altaris pro anima fororis sue. Item Elifabet dedit aureum ad eundem calicem. Item domina Trudo, vxor Stormonis, dedit ad idem altare I marcem et fertonem et X solidos pro se et dedit talentum pro patre berengero et matre aleyde. Item Elifabeth Clotonis dedit VIII solidos in parato pro se et viro eius waltero clot. Item Wendela dedit VI solidos paratorum denariorum pro se. Item Mechtildis vxor Hagenbardi dedit III^{or}. solidos paratos pro predicto hagebarde marito eius. Item Alardus cerdo dedit VI solidos paratorum denariorum pro vxore sua Tetha. Item Margareta Stalpari dedit I solidum paratorum denariorum pro viro eius Nicolao. Item Cristina dedit V solidos paratorum pro marito suo hermanno de goltbeke. Item Alia cristina VI denarios. Item Aleidis de Rokez V solidos in parato pro Johanne marito eius et duos solidos pro se. Item hermannus et vxor sua Hedwigis VI solidos. Item Heylewigis pelz dedit lectum vnum ad predictum altare. Alios qui dederunt elemosinam quere cum signo tali: (Signum sequitur.)

Memoria autem facta et duabus missis pro defunctis finitis fiet ibidem Commendationes ante altare cum tribus vltimis responforiis et versibus et tribus oracionibus et ter thurificabitur dictum altare ad quodlibet responforium: prima oratio pie recordacionis affectu. Responf. absolue deus. Secunda oratio Dominus apud quem mortuorum. Resp. Dominus eterne Tercia oracio Dominus uite dator. Resp. Libera me deus pater noster et Ne nos. Oratio pro fundatoribus. Propitiare domine. Fidelium dominus omnium conditor.

Iste est census Altaris apostolorum Symonis et Jude de areis in Stendale et de domibus istorum, qui sequuntur: Area hinrici de bismarke III^{or}. denarios. Clot III denarios. Elifabeth scorkicken III^{or}. denarios. Ghereco de Clodene I solidum. Theodericus molendinarius VI denarios et parua domus apud eum III denarios. Conradus platenfleger VI denarios, Hinricus de Stenvelde VI denarios, Aleidis Conradi berengeri III denarios,

Thela vxor hermanni futoris II denarios, Hinricus de Burs III^{or}. denarios. In parrochia sancti petri in Noua platea: Johannes de Bellinge III^{or}. denarios, Heino Goldeko II denarios, Cono flasmenger VI denarios. Item in parrochia Sancti Jacobi: Bolto III denarios de domo sua, Jutta de ofmor III^{or}. denarios de area sua, Gewardus de goltbeke II denarios pro fratre suo, item henneko de snakenborcher III^{or}. denarios, henricus lupborenfis II denarios de area in obstabulo, Johde calue III denarios de domo apud Jordanum flasmenger. In parrochia S. Nicolai: Gerardus de yngelingen, qui moratur apud semitam in platea lappenbercher II denarios de domo sua, Gerlingdij ante portam arneburghenfem II denarios de domo sua et II denarios pro filio eius bartholomeo.

Item bartholdus et vxor sua margareta eciam dederunt elemosinam.

(Locus signi supra memorati.) Johannes storm dedit vnum talentum pro se. Item Berengerus filius eius dedit X solidos pro se et pro vxore sua Margareta. Item heylewigis de Garlip dedit V solidos, Item henricus de ofmor et foror sua Jutta dederunt III^{or}. denarios singulis annis in censum. Item Bolto dedit III denarios pro se et pro vxoribus suis scilicet pro Conegunda et Margareta et pro filio suo henrico. Item Soror Ana dedit XVIII denarios, item foror mechtildis dedit I solidum. Item arnoldus et foror sua Gesa dederunt III solidos. Item Theodericus molendinarius et vxor sua cristina dederunt III^{or}. solidos. Item Conradus ywain dedit III solidos. Item henricus de ofmor dedit II solidos. Item Tidemanus Goflaer dedit III solidos. Item Conegundis dedit II solidos pro memoria eius. Item Ana de burs dedit III solidos ad altare. Item expedire uidetur, quod nomina illorum recitentur, cum aliis qui singulis annis dant censum ad altare, quia magis prompti erunt ad censum soluendum. Henricus de goltbeke II denarios. Item margareta Jwani III sol. Item metta pufilaris III solidos.

..... empta est in obstabulo domus cum curia vbi III stupa S. Jacobi locata ad altare apostolorum Symonis et Jude pro III^{or}. marcis et dimidia erga Johannem, filium heysonis, Soluens XIII^{or}. solidos annuatim. Residua vero elemosina posita predicti altaris vilitatem scilicet ad edificandum ad faciendas sepes et fossas, ad ortum implendum et ad censum emendum de aliquibus areis. Et primo anno sacerdos celebrans ad altare omni septima a festo Johannis baptiste usque ad pascha habuit XXIII denarios de elemosina supradicta.

Ciues in haffele communiter tenentur soluere annuatim ad altare apostolorum Symonis et Jude in ecclesia sancti Jacobi in Stendale VIII solidos in censum de pascuis communibus siue de agro, qui vocatur pengels lant. Item prefectus specialiter predictae ville tenetur soluere annuatim de agro retro curiam suam VI denarios. Item hermannus de fine specialiter IX denarios de prato, Margareta eciam specialiter III denarios de quarta parte prati.

Summa predicti census continet X solidos et hunc censum soluent singulis annis in festo S. Johannis baptiste.

Nach gleichzeitiger Schrift im Stend. Rathesarchive No. 21.